לעיל כג.], כ) [ע"ו סח:], ג) לקמן נו: דמחיפ"ד מ"ו, ד) שבח יג. כג.

מסורת הש"ם

גיטין סא. לחמן נו: ובילה

פג א מיי' פי"ב מהל' מעשר הלכה י:

תוספות רי"ד (המשך)

דלא נשאת וגם לא התירוה

. דאיכא עדות מכחשת לה

היכי שריא לה לחברתה

האשה רבה עד אומר מת

ועד אומר לא מת ה"ז

נשביתי ומהורה אני למה לי. וקשה לרשב"א אמאי לא משני משום דבעי למיתני סיפא אם יש עדים שנשבית ואמרה טהורה אני אינה נאמנת וי"ל דמשום הא לא אצטריך דמסיפא דמתני׳ שמעינן לה דקתני סיפא עיר שכבשוה כרכום כל כהנות שנמצאו בתוכה פסולות

ואינה נאמנת לומר טהורה אני: שתי נשים שנשבו למה לי. דאי לאשמעינן דאחת נאמנת על חברתה הא בהדיא תנן (לקמן כז.) דאפי׳ ענד ושפחה נאמנים: ובן שני אנשים למה לי משום דבעי למיתני פלוגתא דרבי יהודה ורבנן. אכל בשתי נשים משמע דלא פליג רבי יהודה משום דבשבויה הקילו וקשה דלקמן (דף כו.) אשכחן איפכא דמסיח לפי תומו נאמן בתרומה אפי׳ על פי עלמו כדאמר גבי יוחנן אוכל חלות דהעלהו רבי לכהונה על פיו וגבי שבויה תני לקמן (דף מ:) הכל נאמנים להעידה חוץ מבעלה ומוקי לה במסיח לפי תומו ומיהו למאי דמוקמינן פלוגתייהו במעלין מתרומה ליוחסין ניחא דטעמא דמחמיר רבי יהודה טפי בתרומה מבשבויה משום דמעלין מתרומה ליוחסין אבל רבי דמיקל טפי בתרומה במסיח לפי תומו היינו משום דקסבר דחין מעלין מתרומה ליוחסין כדאמר לקמן אבל למאי דמוקי פלוגתייהו משום גומלים קשה וי"ל דבתרומה דרבנן דוקא הוא דמתכשר במסיח לפי תומו כדמשמע בהגוזל בתרא (ב"ק קיד:)

אימא לא ואי אשמעינן הני תרתי משום דממונא אבל אשת איש דאיסורא אימא לא נשביתי ומהורה אני למה לי משום דקא בעי למיתני ואם משנשאת באו עדים הרי זו לא תצא הניחא למאָן ״דמתני לה אסיפא אלא למאן דמתני לה ארישא מאי איכא למימר משום דקא בעי למיתני שתי נשים שנשבו ושתי נשים שנשבו למה לי מהו דתימא ניחוש ילגומלין קמשמע לן וכן שני אנשים למה לי משום דקא בעי למיתני פלוגתא דרבי יהודה ורבגן ת"ר אני כהן וחברי כהן נאמן להאכילו בתרומה ואינו נאמן להשיאו אשה עד שיהו ג' שנים מעידין על זה ושנים מעידין על זה רבי יהודה

אומר אף אינו נאמן להאכילו בתרומה עד שיהו שלשה שנים מעידיו על זה ושנים מעידין על זה למימרא דרבי יהודה חייש לגומלין ורבנן לא חיישי לגומלין והא איפכא שמעינן להו דתנן מיהחמרין שנכנסו לעיר ואמר אחד מהן שלי חדש ושל חברי ישן שלי אינו מתוקן ושל חברי מתוקן אינו נאמן רבי יהודה אומר נאמן אמר רב אדא בר אהבה אמר רב מוחלפת השימה אביי אמר לעולם לא תיפוך מבדמאי הקילו רוב עמי הארץ מעשרין הן אמר רבא דרבי יהודה אדרבי יהודה קשיא דרבנן אדרבנן לא קשיא אלא דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא כדשנינן דרבגן אדרבגן לא קשיא כדאמר רבי חמא בר עוקבא בשכלי אומנותו בידו

לא תנשא דכי מהימנינין ליה לע"א דאמר מת ולא מצי אידך למכחשי׳ ה"מ כשבאו בזה אח"ז וכבר התירוה ע"פ אותו העד (אמרח) ואמריוז) לא אבל היכא דקיימי תרוויי ומרחשי להדדי אמריוז לא דהיא נאמנת אע"פ שהעד מכחישה דכתובות [בפ״ב] ברישא דהא מתני' תני עד אומר ושרים וממאה וטהורה היא. אשה אומרת נשבית וטמאה היא ואשה . היא אין משיאין אותה י. ואם נשאת ל"ת. וא"כ הם נשאו ידונ הכא בע"כ מאי דתני הכא נאמנת הכי בעי" לפרושי כגון שהתירוה לינשא על ובתר הכי אתא ע״א ואמר נטמאת. אי נמי כגון שהלכה ונשאת דאמרינן טמאה וא"ל עד אחד את טמאה וחברתיד טהורה. אבל בתרומה דאורייתא לא: . לאו כל כמינה. פי׳ המורה אבל אינו נאמן להשיאו אשה. (6) פי׳ בקונטרס משום חשש ממזרות ונתינות וקשה דלהכי ליכא למיחש כדאמרינן בהחולך (יבמות ה"ג עדים וקאי אעידי שבויי דע"א בטומאה אינו כלום אלא בסוטה מה. ושם) גבי עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל דאמרינן ליה זיל גלי או נסיב בת מינך משמע דאם ילך למקום שאין מכירים רלרד שרגלים לדרר שהרי משתריא אפומא דעד. פי׳ ה״נ כגון שנשאת. אני וחברתי טמאה. וא״ל עד את וחברתך טהורות . איהי שויתי׳ נפשה חתיכה . העד נאמן לטהרה חברתה משתריא אפומא דעד טהורות ואמר לה עד את וחברתיך טמאות. איהי כיון דאיכא עדים לאו כל כמינה. חברתה משתריא אפומה דידה פי׳ כגון שנשאת או התירוה לינשא כדפרי׳: **מתני'** וכז שני אנשים זה אומר אין נאמנים ובזמן שהן מעידים זע"ז הרי אלו נאמנים. ר"י אומר אין מעלין לכהונה ע"פ ע"א. אר"א אימחי רזמז שיש עוררים מעלין ט"ף ט"א. רשר"ו אומר לכהונה ע"פ ע"א. פי' ב' אושיח שראו ממדה"י ולא וז"א כהן אני. אין נאמנים ליתו להם תרומה ובזמן וחברי כהנים וכמו כן זה

. הרי אלו נאמנים שמעלין

דאיכא

לגומלין. ר״י אומר אין וכו׳ ואפילו היכא דליכא

גומלין וכ"ש היכא דאיכא

. גומליז. פי׳ העד אתה עלי

אין מעלין במקום שיש

עוררים הבאים לפוסלו.

אותו ישיאוהו בת ישראל אע"פ שאין מכירים ולא יסתפקו בו בנתין וממזר וכן גבי ההוא דאתא לקמיה דרבי יהודה וא"ל נאמן אתה לפסול עצמך ואי אתה נאמן לפסול בניך משמע שהוא ובניו היו בחזקת כשרים אע"פ שלא היו מכירים בהם ונראה לר"ת דלהשיאו אשה דקאמר היינו להשיאו בדוקה מד' אמהות כדתנן בעשרה יוחסין (קדושין דף עו. ושם) הנושא אשה לריך שיבדוק אחריה ד' אמהות ואין נאמן אם ישא אשה בדוקה להכשיר בתו לכהן בלא בדיקה אלא יצטרך לבדוק אחריו וה״ה דמצי למימר ואינו נאמן להכשירו לעבודה ואותה בדיקה היא משום חללות דאין מכירין ישראל חללים שביניהם ולא משום ספק ממזרות ונתינות דלהא לא חיישינן כדפי׳ וכן משמע התם דקאמר דהיא אינה בודקת בדידיה דלא הווהרו כשרות לינשא לפסולים ואי משום ממזרות ונתינות הא ודאי הווהרו דהשוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה ואם תאמר אי משום חללות בודקין לא יבדקו אלא יחוס אביה לבד דאפילו היתה אמה חללה כשרה היא ע"י אביה דלכ"ע בני ישראל מקוה טהרה לחללות ויש לומר מאחר שהצריכו לבדוק את יחום האב משום חללות אגב חללות הוצרכו לבדוק כל פסול שבה גם של ממזרות ונתינות וכולה הך שמעתין דמצרכי בדיקה להשיא בתו לכהן אתיא כרבי מאיר דרבנן פליגי עליה התם ולא מצרכי בדיקה ואמרי כל משפחות בחזקת כשרות הן עומדות וא"ל אפילו עד אחד כדי להכשיר בתו לכהונה ומיהו להכשיר בנו או עצמו לעבודה צריך דלאו בחזקת כהונה עומד אי נמי אפילו כרבנן וביצא עליו ערער כדקאמר התם במילמייהו דרבנן בד״ה שלה יצה עליו ערער כו׳: שלר חדש ושל חבירי ישן. בפרק הע״פ פי׳ בקונטרס די״מ משום עומר ולחו מילתה היה דאם כן מאי מתרץ בדמאי הקילו התינח דמאי חדש ישן מאי איכא למימר ועוד דלא מצינו בשום מקום שנחשדו עמי הארץ על החדש ורשב״א פירש לקחי אשביעית וקחמר שלי חדש וגדל בשביעית וחסור להשהותו אחר הביעור ושל חבירי ישן וגדל בשנה שעברה וחשכחן דקרי לשביעית חדש דתנן במסכת שביעית (פ"ז מ"ו) ורד חדש שכבשו בשמן ישן ילקט את הורד וכי משני בדמאי הקילו בשביעית לא חש לתרך דפשיטא ליה להש"ס דרבי יהודה מיקל בשביעית משום דבאתריה דרבי יהודה חמירא להו שביעית כדאמר בהניזקין (גיטין נד.) ואין נראה לר"ת דסתם עמי הארץ לא נחשדו אשביעית דתנן בפרק עד כמה (בכורות ל. ושם) החשוד על המעשר אינו חשוד על השביעית החשוד על השביעית אינו חשוד על המעשר אלמא דסתמא אינן חשודין בשביעית ומעשר דקתני היינו מעשר שני דאמעשר ראשון חשודין הם והא דתנן במסכת דמאי (פ"ג מ"ד) ומייתי לה בהניזקין (גיטין סא:) המוליך חיטין לטוחן כותי או לטוחן עם הארץ אינו חושש לא משום מעשר ולא משום שביעית דמשמע דחשודים על השביעית איכא למימר דמשום כותי נקט שביעית אי נמי בודאי חשוד איירי וכן ההיא דמייתי בפרק קמא דחולין (דף ו. ושם) הנותן לשכנתו עיסה לאפות וקדירה לבשל אינו חושש לשאור ותבלין שבה לא משום מעשר ולא משום שביעית ועוד קשה לר״ת דאי באיסור חדש או שביעית מיירי הוה ליה למימר של חברי אינו חדש כדקאמר אינו מחוקן ועוד הקשה ר״ת דלעיל דההיא משנה דחמרין חנן במס' דמאי (פ"ג) הנכנס לעיר ואינו מכיר אדם שם ואמר מי כאן נאמן מי כאן מעשר ואמר לו אחד אני איני נאמן איש פלוני נאמן הלך ולקח הימנו אמר ליה מי כאן מוכר ישן אמר ליה מי ששלחך אללי אע"פ שהן בגומלין זה את זה הרי אלו נאמנים ואי ישן היינו דלית ביה איסור חדש או שביעית היאך קונה ממי ששלחו אצלו והלא הוא בעצמו אומר שאינו נאמן ועוד מדקא שאיל להיאך מי מוכר ישן מכלל שמה שקנה ממנו כבר היה חדש או שביעית והלא לא הלך אצלו אלא לפי שהוא נאמן ופי׳ הקונטרס נראה לר״ת עיקר דלהשביח קאמר ולרבותא דרבי יהודה נקטיה דאע״פ שמגרע את שלו ומשביח את של חבירו ומיחזי טפי כגומלין אפילו הכי נאמנין ואם מאמר א"כ מאי קשה ליה דרבנן אדרבנן דלמא הכא הוא דחיישינן לגומלין דדומה שהן גומלין כדפי' ויש לומר דאי לאו דחיישינן לגומלים בעלמא משום הכי לא הוו חיישינן טפיי: אברי אשר דעודם דא תיפוך ברשאי בו'. והא דאמר אביי בפרק במה מדליקין (שבת דף לגומלים בעלמא משום הכי לא הוו חיישינן טפיי: אברי אשר דעודם דא כג.) ספק דבריהם לא בעי ברכה רבא אמר רוב עמי הארץ מעשרין הן וכן בפרק אע"פ (לקמן נו:) משני אביי ודאי דבריהם עשו חיזוק ספק דבריהם לא עשו חיזוק רבא אמר בדמאי הקילו לא משום דלית ליה לאביי דרבא דהא הכא אית ליה ועוד דבשילהי המביא (ביזה לה:) דייק ממתני' דרוב עמי הארץ מעשרין הן אלא דאית ליה לאביי דכל ספק דבריהם אע"ג דליכא רוב לא בעי ברכה וגם לא עשו חיזוק ומיהו בפרק קמא דשבת (דף יג. ושם) אההיא דלא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ מפרש אביי שמא יאכילנו דברים שאינם מתוקנים ולא סמיך ארוב עמי הארץ מעשרין כדקאמר רבא התם סבירא ליה דלההיא מלחא מחמירין ולא סמכינן ארובא וכן רבא בסוף הניזקין (גיטין סא. ושם)

גבי משאלת אשה נפה כו׳ ולא בעי למיסמך ארוב עמי הארצות דמעשרין לענין לסייע ידי עוברי עבירה דנראה לו לענין זה להחמיר:

מעלין והוא דליכא גומלין . רשב"ג אומר וכו'. לקמן מפרש מאי בינייהו: ת"ר זה אומר אני כהן וחבירי כהן ל). וז"א אני כהן וחבירי רשב"א אומר וכוי. קמקן מפרש מאי בינייהו: ת"ד זה אומר אני כהן וחבירי כהן ש). וו"א אני כהן וחבירי כהן במידים ע"ז. פ" כהן נאמן להאכילו בתרומה ואינו נאמן להשיאו אשה עד שיהיה שלשה ב' מעידים ע"ז. וכ' מעידים ע"ז. פ" המורה אינו נאמן להשיאו אשה מיוחסת ומעלה הוא בכהונה. (ולכך) [וכן] פיי גם ר"ח דאינו נאמן להשיאו אשה הראויה לכהונה. דחיישינן שמא חלל הוא. וק' לי א"כ איזה אשה יקח. דכשירה הראויה לכהונה אסרת לו ישא פסולה לכהונה אסור לו ליקח. דשויא אנפשיה חתיכה דאיסורא באומרו כהן אני. ותו אפילו אי ברירא

משום דבעי למיתני שתי נשים שנשבו. לחשמועינן דבזמן שמעידות זו את זו נאמנות: נאמן להאכילו בתרומה ואינו נאמן להשיאו אשה. מיוחסת. מעלה היא ביוחסין: למימרא כו'. קא ס"ד דטעמא דרבי יהודה משום גומלין: החמרים. סוחרי תבוחה ומוליכין ממקום

הזול לכרכין: שלי חדש ושל חברי ישן שלי חינו מחוקן ושל חבירי מתוקן. משבח את של חבירו ומזלול את שלו שלי אינו מעושר של חבירי מעושר שלי חדש ואינו יבש עדיין כל צורכו 🕫 [ושל חבירי ישן ויבש כל לורכו] דסתם ישן טוב מן החדש בעת הגורן כדחמרי' בחיזהו נשך (ב"מ עב:) היו חדשות מארבע וישנות משלש: אינו נאמן. הואיל ועם הארץ הוא ואינו נאמן על המעשר אע"פ שמעיד על שלו שחינו מתוקן ועוד שמוסיף עם זו דברים אחרים לשבח את של חבירו אינו נאמן להחזיק את של חבירו בחזקת מתוקן שאינן אלא מערימין אמור אתה כאן ואני במקום אחר: . בשכלי

לה: יבמות קיד. מנחות לה.], ה) נ"י כ"י, ו) [ועיין היטב תום׳ בכורות יא: ד״ה נעוד שם ל. ד"ה מתניי מ' סוכה לט: ד"ה ותוס' סוכה במה], הגהות הב"ח (**ה**) תום' ד"ה אצל כו' פי בקונטרס. 3")

בפירושו סוף דף כ״ה:

מוסף רש"י

שלי חדש. והישן טוב ממנו, שהחדש אינו יבש עדיין כל לרכו, והכי נמי אמריטן באיזהו נשך (ב"מ עב:) היו חדשות מארבע וישנות משלש כו'. ויש מפרשים משום עומר, ולאו מילתא היא כו'. ועם עומר, ולאו מילמא הים דא"כ דמתרן בדמאי החילו, החינח דמאי, חדש מאי איכא למימר, ועוד לא מלינו שנחשדו עמי הארך על איסור חדש, ולא נקט לה אלא משום אין נאמנים דדמאי, אשמעינן דאע"ג ורבותה יובנובין דינובית ליה לדחבריה נמי אחרנייתא, אינו דמשבח ליה לדח נאמן על הדמאי דחיישיטן לגומלין (דקמן נו:). בדמאי הקילו. משאר ספק דדבריהם, ואפילו ספק ליתיה דרוב עמי הארץ מעשרין הן (שם).

תוספות רי"ד

נטמאת אינה נאמנת דדוקא [להתיר] נאמן ע"א [משום] דבשבוי/ הקילו ולא לאיסור כדרבא . דאמר אין דבר שבערוה . פחות מב׳. אלא אעצמה פשיטא דאיכא עדים פי׳ שנשבו ומ"ה אעצמה וטהורה אני וחברתה נמי אסורה בלא עדותה נהי אסורת בלא עדותה והא דקאמר אינה נאמנת כלומר בלא עדותה היא אסורה. אימא מציעתא אני ע"ע ואין נאמנת על . חברתה. ואי דאיכא עידי מהימנא והלא גם בלא עדותה אסורה והמורה פי׳ ע"כ משמע דחברתה בחזקת טהורה קיימא. דבשלמא אינה נאמנת דבשלמא אינה נאמנת דרישא אע"ג דאכולה מילחא משמע שייד למחוי . [אינה נאמנת] משום היתר. אלא הכא דבהדי' תניא איוה ואמוח על חררחה עדים פי׳ מ״ה על עצמה נאמנת דשויתי' אנפשה על חברתה אינה נאמנת רכיון דליכא עדי שבוי׳ נשביתי וטהורה אני וזו שמעידה עלי׳ כי נטמאת רבר שבערוה פחות מב'. אימא סיפא אני וחברתי ואינה נאמנת ע"ע. ואי דליכא עדים אעצמה אמאי ראיכא עדים. פי׳ ומ״ה

אעצמה אינה נאמנת ואחברתה מהימנא שע"א נאמז בשבוי׳ רישא וסיפא דאיכא עדים ומציעתא דליכא עדים. אמר ר"פ כולה דאיכא עדים ואיכא ע"א דקמפיך פי׳ [דאיכא עדים] שמעידים שנשבו וע"א בא ומהפך כל הדברים. אני טמאה וחברתי טהורה וא"ל ע"א את טהורה וחברתיך טמאה. איהי שויתה נפשה חתיכה דאיסורא וחברתה משתריא אפומא. פי׳ המורה. דבשבוי׳ האמינו חכמים ע״א להקל ואפי׳ עבד או שפחה. וכדקתני מתני׳ אם יש להן עדים אפילו עבד וכו׳ וכ״מ שנאמן ע״א הרי הוא כשנים ואין דברי א׳ שכנגדו לטמא עומד במקום שנים. ומשמע מפירושו. דאע״ג